

Budavári labirintus

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **budavári labirintus**, *budai Várbarlang*, *török pincék*, *várhegyi mésztufabarlang*, *várhegyi barlang*, *budavári pincebarlangok*, *budavári barlangpincék* a budapesti *Várhegyben* található. Eredetileg természetes képződmény, a Várhegyet borító mészkő-mésztufa és az alatta lévő *márga* között a hőforrások mosták ki a természetes üregeket, amikhez később házak pincéit és kutait is hozzácsatolták, majd egyéb kiterjedt bővítéseket is végeztek. A barlangrendszer és a pincerendszer nagyjából 12 méter mélyen helyezkedik el és a mesterséges részeivel együtt 3300 méter hosszú.

A barlangrendszerben jelenleg tematikus kiállítások tekinthetők meg.^[1]

Tartalomjegyzék

Leírás

Történet

Őskor és középkor

Barlangkutatás

A barlang- és pincerendszer modern kori hasznosítása
80-as évektől napjainkig

Jegyzetek

Források

További információk

Kapcsolódó szócikkek

Leírás

Kiépített (nem feltétlenül üzemelő) bejáratai:

- Úri utca 9.
- Úri utca 51. kapubejárója
- Lovas út 4/A.
- Lovas út 4/B.
- Lovas út 4/C Sziklakórház Atombunker Múzeum
- Lovas úti felszíni parkolónál - I. ker Önkormányzat alatti óvóhely vészkijárata
- Dísz tér 1-2.
- Mátyás-templom előtti üvegkalitka,
- Szentháromság utca 2. Régi városházaépületében.
- Szentháromság utca 13. alatt a trafik helyén, Sziklakórház hivatalos vészkijárata ki-, és bejárat
- Dárda utca 2. pince, Országház utca 16. (sétálóutcáról) – a Budai Vár-barlang hivatalos, természetvédelmi bejárata
- Szentháromság tér (parkból, mellé üveglift építésével),

Budavári labirintus

Az Úri utca 9. barlangbejárat

Hossz	3 300 m
Mélység	15 m
Magasság	0 m
Függőleges kiterjedés	15 m
Ország	 Magyarország
Település	Budapest
Földrajzi táj	Budai-hegység
Típus	mésztufa
Barlangkataszteri szám	4762-1

Elhelyezkedése

Pozíció Budapest térképén

é. sz. 47° 30′ 01″, k. h. 19° 02′ 03″

- Déli futárfolyosó a Hunyadi út alatti támfalban,
- Halászbástya északi futárfolyosó.

A Wikimédia Commons tartalmaz
Budavári labirintus témájú
médiaállományokat.

Történet

Őskor és középkor

A várhegyi mésztufabarlang a földtörténet hajnalán hévizes feltörések, kimosódások révén jött létre. A barlangfülkét a tárgyi leletek alapján már az itt élő ősemberek is használták 350 000 évvel ezelőtt.

A 13. században víz tárolására és pincének használták az üregeket. Később hadi és gazdasági megfontolásokból összekötötték egymással és a Vár házainak pincéivel, így a Várhegy gyomrában valóságos labirintus jött létre.

Barlangkutatás

A Budai Váralagút 1856-os munkálatai során már észleltek vízbetöréseket, ami arra készítette az építetőket, hogy a Várhegy hidrológiai és morfológiai tulajdonságait vizsgáltsák. 1874–1896 között a Mátyás-templom nagyarányú újjáépítése kapcsán több beszakadás és berogyás keletkezett, melynek felderítése nem tűrt halasztást. Schubert Ignác budapesti mérnök e megbízás alapján az 1880-as években a várhegyi pince és üregrendszerét részletesen felmérte, több mint 10 kilométer hosszban az akkor még nem átjárható üregeket. 1897-ben és 1899-ben a Szentháromság téren útbeszakadás történt, melyekről pontos geodéziai felmérés is készült. Szontágh Tamás Schubert 1885-ben elkészült térképei felhasználásával készítette el 1908-ban az Váralagút víztelenítési munkáira vonatkozó tanulmányt.

A barlangrendszer módszeres feltáráására 1930-as években került sor Kadić Ottokár barlangkutató irányítása alatt, miután felvetődött hogy nem csupán mesterséges üregek hanem természetes barlangrendszer van a hegyben.

A barlang- és pincerendszer modern kori hasznosítása

1935-ben látogathatóvá tették az üregek egy részét, és ezek az ezt követő években a bennük talált csontokat bemutató kiállításoknak adtak helyet.

1939-től megfeszített munkával építették majd 1944 februárjában megnyílt a Székesfőváros Sebészeti Szükségkórháza. A létesítményt 300 ember befogadására tervezték. Budapest ostroma alatt azonban teljesen megtelt sebesültekkel, szemtanúk beszámolóí szerint 650–700 embert is bezsúfoltak. Továbbá, aki nem fért a kórházba, a barlangrendszerbe nyíló több átjárón keresztül barlangtermekben, hordályakra és szalmazsákokra fektetve helyezték el. Német katonákat is elláttak itt, de ők zömében a saját barlangrészükbé mentek.

1949-ig tífusz elleni védőoltást készítettek jugoszláv exportra. Az 50-es évek elején a létesítményt titkosították. A LOSK 0101/1-es rejtjelszámot kapta a szigorúan titkos minősítés mellé. A titkosítást csak 2002-ben oldották fel. A hidegháborús feszültség hatására döntöttek a bővítéséről így 1952-ben új kórtermet alakítottak ki és megkezdték a létesítmény felszerelését, vasbeton szerkezetekkel való megerősítését.

1956. október 25-én megnyílt a még nem teljesen kész kórház és ellátta a sebesült civileket, katonákat. A forradalom leverése után rövid ideig börtönkórházként működött.

1958-tól 1962-ig átépítették és kibővítették, hogy vegyi vagy atomtámadás esetén is használható legyen. Ekkor épült az egészségügyi áteresztő, lég- és vízkezelő rendszer. Kiepült a Dunához egy közvetlen vízvezeték és szivattyúrendszer, harcigáz-szűrő rendszer és energiaellátó rendszer. A kórház színvonalára jellemző, hogy légkondicionáló berendezéssel is ellátták. A haditechnikai fejlődés miatt

A Budai Vár-barlang emléktáblája

azonban már az 1960-as évek végére elavult lett a létesítmény

1961-ben ismét látogathatóvá lett barlangmúzeumként, majd 1965-ben megnyitották az Úri utcai bejáratot is. A múzeum ebben az időszakban a középkori királyok várromjainál talált tárgyakat mutatta be.

80-as évektől napjainkig

1983-ban itt nyílt meg az első magyar panoptikum^[forrás?], 1997-től pedig a várbarlang négyezer négyzetméteren kiállításoknak és szellemi műhelyeknek is otthont adott. Az irodalmi, bölcséleti, képzőművészeti, filmes és zenei programokban meghatározó szerepet kapott a labirintustematika.

A kiállítást 1984-től működtető vállalkozás tevékenységének folytatását 2011 júliusában megszüntette a hatóság, és a barlangrendszert lezárta a nagyközönség elől.^[2] Négy hónappal később, 2011. november 21-én egy másik cég üzemeltetésében újra megnyitott a barlangrendszer a látogatók számára.^[3] Az eset jelentős médiavisszhangot kapott, és a korábbi üzemeltető által a hatóság ellen indított, több évre elhúzódó bírósági eljárást csak Kúria 2013. júniusi ítélete zárta le.^{[4][5][6]}

Budai Vár-barlang

2013-tól a vidékfejlesztési miniszter 58/2013. (VII. 11.) VM rendelete szerint a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található barlang az igazgatóság hozzájárulásával látogatható. 2013-tól a belügyminiszter 43/2013. (VIII. 9.) BM rendelete szerint régészeti szempontból jelentős barlangnak minősül. A barlangrendszer jelenleg részben újra panoptikumként funkcionál, részben pedig kőtárból származó tárgyakat mutatnak be.

Jegyzetek

1. *Budavári Labirintus – kiállítások*(<https://web.archive.org/web/20180228091555/http://labirintus.eu/kiallitasok/>) (magyar nyelven). © labirintus.eu. [2018. február 28-i dátummal az eredetiből (<http://labirintus.eu/kiallitasok/>) archiválva]. (Hozzáférés: 2018. szeptember 23.)
2. *Visszavette az állam a Budavári Labirintust*(https://index.hu/belfold/2011/07/29/visszavette_az_allam_a_budavari_labirintust)
3. *Újra megnyitott a Budavári Labirintus*(https://index.hu/belfold/2011/11/21/ujra_megnyitott_a_budavari_labirintus)
4. *Törvénytelen volt a vári labirintusfoglalás*(https://index.hu/belfold/budapest/2012/10/18/torvenytelen_volt_a_vari_labirintusfoglalas/)
5. *Budavári Labirintus: védett barlang*(<https://web.archive.org/web/20141006105317/http://archivum.magyarhirlap.hu/budavari-labirintus-vedett-barlang#>) [2014. október 6-i dátummal az eredetiből (<http://archivum.magyarhirlap.hu/budavari-labirintus-vedett-barlang#>) archiválva]. (Hozzáférés: 2014. szeptember 30.)
6. *Vége a labirintus-pernek*(http://hvg.hu/plazs/20130627_Vege_a_labirintuspernek)

Források

- *Baja Ferenc: A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter 13/1998. (VI.) KTM rendelete.* Magyar Közlöny, 1998. május 6. (37. sz.) 2978. old.
- *Fazekas Sándor: A vidékfejlesztési miniszter 58/2013. (VII. 11.) VM rendelete a barlangok nyilvántartásáról, a barlangok látogatásának és kutatásának egyes feltételeiről, valamint a barlangok kiépítéséről szóló 13/1998. (VI. 6.) KTM rendelet módosításáról.* Magyar Közlöny, 2013. július 11. (119. sz.) 64208. old.
- *Kordos László: Magyarország barlangjai* Gondolat Könyvkiadó Budapest. 1984. 203–207, 277, 291. old.
- *A belügyminiszter 43/2013. (VIII. 9.) BM rendelete a régészeti szempontból jelentős barlangok köréről* Magyar Közlöny, 2013. 133. sz. (2013. augusztus 9.) 65482. old.
- Szabó Balázs: *A Várbarlang fejlesztési koncepciója (2011)*
- Szabó Balázs: *A Budai Vár rejtelsei cikksorozat(2014–2015)*
- labirintus.eu

További információk

- [Budavári Labirintus hivatalos honlapja](http://budavari-labirintus.hu)

- [Budai Vár-barlang](#) (A magyar állami természetvédelem hivatalos honlapja)
- [Kadić Ottokár: A budavári barlangpincék, a várhegyi barlang és a barlangtani gyűjtemény ismertetés](#) *Barlangvilág*, 1942. (12. köt.) 3–4. füzet. 49–75. old. (13 képpel)
- [Kadić Ottokár: Budavári pincék jegyzetfüzet](#)
- [Gyórfly Sándorné Mottl Mária: A várhegyi barlangpincék ópleisztocén emlősfaunája](#) *Barlangkutatás*, 1943. (16. köt.) 3. füzet. 276–284. old.

Kapcsolódó szócikkek

A lap eredeti címe: https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Budavári_labirintus&oldid=21361634

A lap utolsó módosítása: 2019. május 24., 20:37

A lap szövege [Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0](#) licenc alatt van; egyes esetekben más módon is felhasználható. Részletekért lásd [a felhasználási feltételeket](#)